

CYPRVS AETERNA

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων

ΘΕΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ:
Νομοθετική κατοχύρωση του
επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή

Αίτημα από: Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας

Εποπτεία έρευνας: Ανθή Τοφαρή

Υπεύθυνοι Λειτουργοί Ερευνών και Μελετών: Μιχάλης Αργυρού, Θεάνθη Χρίστου

Φεβρουάριος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	3
Ανάλυση-Πόρισμα	4-5
Αναλυτικό σημείωμα	6-19
Πίνακας με τις νομοθετικές ρυθμίσεις ανά χώρα	20-22
Παράρτημα Α	23
Παράρτημα Β	25

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια συζήτησης πρότασης νόμου για τη νομοθετική κατοχύρωση του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή, μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας ζητούν να ενημερωθούν για τη σχετική με το θέμα νομοθεσία σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σερβία και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Στα πλαίσια των πιο πάνω, μελετήθηκαν δεδομένα από:

1. τη βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού Κέντρου Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD), στο οποίο στάλθηκε το συγκεκριμένο ερώτημα (Παράρτημα Β), και
2. συναφείς πληροφορίες που λήφθηκαν από διεθνείς οργανισμούς οι οποίοι ασχολούνται με τη μουσικοθεραπεία.

Το ECPRD μας διαβίβασε τις απαντήσεις είκοσι (20) χωρών της Ευρώπης που ανταποκρίθηκαν στο ερώτημα. Η Σερβία και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δεν ανταποκρίθηκαν στο ερώτημα.

Στην έρευνα παρατίθεται η ανάλυση-πόρισμα που προκύπτει από τη μελέτη των πιο πάνω δεδομένων. Ακολουθούν αναλυτικό σημείωμα των πιο κατατοπιστικών απαντήσεων που διαβιβάστηκαν στην Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων από το ECPRD, καθώς και πίνακας συνοπτικών απαντήσεων στον οποίο παρατίθεται ανά χώρα η ισχύουσα σχετική νομοθεσία.

Στο Παράρτημα Α περιλαμβάνονται πληροφορίες για το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και την Αυστραλία, που λήφθηκαν από τις αντίστοιχες ενώσεις μουσικοθεραπείας των χωρών αυτών.

Τέλος, παρατίθεται το σχετικό ερώτημα που έχουμε αποστείλει στο ECPRD.

ΑΝΑΛΥΣΗ-ΠΟΡΙΣΜΑ

Μουσικοθεραπεία είναι ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με τη θεραπευτική χρήση της μουσικής και των μουσικών στοιχείων με στόχο την υποστήριξη, βελτίωση ή αποκατάσταση της διανοητικής, φυσικής, συναισθηματικής και πνευματικής υγείας. Ο ρόλος του μουσικοθεραπευτή δεν είναι να διδάσκει στους πελάτες πώς να παίζουν ένα όργανο και δεν απαιτείται ως προϋπόθεση να είναι «μουσικός», για να ασχοληθεί με το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή. Η μουσικοθεραπεία δε στοχεύει τόσο στο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα αλλά στο θεραπευτικό. Ο μουσικοθεραπευτής βοηθά τον θεραπευόμενο να βελτιώσει την υγεία και την ποιότητα της ζωής του, χρησιμοποιώντας τις συναισθηματικές, επικοινωνιακές και εκφραστικές ιδιότητες της μουσικής.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Μουσικοθεραπείας¹ στην Ευρώπη εργάζονται περισσότεροι από 5000 μουσικοθεραπευτές σε δημόσια και ιδιωτικά πλαίσια, νοσοκομεία, ειδικά σχολεία, κέντρα ημέρας, κέντρα ψυχικής υγείας κ.ά. Ωστόσο, **η μουσικοθεραπεία ρυθμίζεται επί του παρόντος από τον νόμο μόνο σε μία (1) χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Αυστρία**, όπου το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή είναι κατοχυρωμένο και ρυθμίζεται με τον Ομοσπονδιακό Νόμο για την Επαγγελματική Άσκηση της Μουσικοθεραπείας ([Musiktherapiegesetz, Federal Law Gazette I No. 93/2008](#)).

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Λεττονία και στη Λιθουανία το επάγγελμα του θεραπευτή τέχνης έχει αναγνωριστεί νομοθετικά. Συγκεκριμένα, στο **Ηνωμένο Βασίλειο** ο νόμος περί Συμπληρωματικών Επαγγελμάτων της Ιατρικής του 1960 τροποποιήθηκε το 1997, για να συμπεριλάβει τους δημιουργικούς θεραπευτές (θεραπευτές τέχνης, μουσικοθεραπευτές και δραματοθεραπευτές) μεταξύ των επαγγελμάτων που ρυθμίζονται βάσει του νόμου. Η μουσικοθεραπεία συγκαταλέγεται ανάμεσα στα δεκαπέντε (15) συμμαχικά επαγγέλματα υγείας ([Allied Health Professions, AHPs](#)) στο Εθνικό Σύστημα Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου ([NHS](#)).

Παρ' όλο που η μουσικοθεραπεία δεν είναι κατά βάση νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, διδάσκεται σε πολλά δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια και εφαρμόζεται σε εθνικά συστήματα υγείας στην Ευρώπη. Σε όλες τις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα **οι μουσικοθεραπευτές έχουν μία ή περισσότερες ενώσεις**, οι οποίες μεταξύ άλλων διαθέτουν επαγγελματικό μητρώο των μελών τους και δεοντολογικούς κώδικες.

---

¹ Η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Μουσικοθεραπείας ιδρύθηκε το 1991. Είναι μια συνομοσπονδία επαγγελματικών συλλόγων μουσικοθεραπευτών που εργάζονται ενεργά, για να προωθήσουν την περαιτέρω ανάπτυξη της μουσικοθεραπείας στην Ευρώπη.

Στη **Σουηδία** για παράδειγμα πολλοί εργοδότες απαιτούν συμμετοχή στην Ένωση Μουσικοθεραπευτών Σουηδίας και στο επαγγελματικό μητρώο της, προκειμένου να προσλάβουν μουσικοθεραπευτές. Η ένωση έχει επίσης καθορίσει [δεοντολογικές κατευθυντήριες γραμμές](#) για τα μέλη της, οι οποίες συνάδουν με τον Κώδικα Δεοντολογίας της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Μουσικοθεραπείας.

Στην **Εσθονία** δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία για το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή, ωστόσο το επάγγελμα κατοχυρώνεται από το Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων (Professional Act). Αρμόδιος φορέας για την έκδοση άδειας άσκησης του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή είναι η Εσθονική Μουσικοθεραπευτική Ένωση ([Eesti Muusikateraapia Ühing](#)).

Στην **Ολλανδία** το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή ρυθμίζεται από επαγγελματικό κώδικα. Στο πλαίσιο της ασφαλισμένης υγειονομικής φροντίδας ο μουσικοθεραπευτής εργάζεται υπό την ευθύνη ενός πρωτοβάθμιου ιατρού εγγεγραμμένου στο μητρώο του γενικού συστήματος υγείας. Οι μουσικοθεραπευτές δεν κατάφεραν ακόμα να συμπεριληφθούν στο συγκεκριμένο μητρώο.

Στην **Ελλάδα** δεν υπάρχει ρυθμιστικός φορέας που να ορίζει και να προστατεύει τον επαγγελματικό τίτλο των μουσικοθεραπευτών. Η ελληνική νομοθεσία ρυθμίζει μόνο τα προσόντα για την απασχόληση μουσικοθεραπευτών σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ).

Στην **Πολωνία** το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή ρυθμίζεται με τον Κανονισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής σχετικά με την Ταξινόμηση των Επαγγελμάτων και των Ειδικοτήτων για τις Ανάγκες της Αγοράς Εργασίας. Για την άσκηση του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή απαιτείται δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σε επίπεδο μεταλυκειακής εκπαίδευσης) σε επαγγέλματα του ιατρικού και κοινωνικού τομέα. Για την εργοδότηση μουσικοθεραπευτή σε ιδρύματα του εκπαιδευτικού συστήματος απαραίτητες προϋποθέσεις είναι η τριτοβάθμια εκπαίδευση και η παιδαγωγική εκπαίδευση.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Χώρες με νομοθετικά θεσμοθετημένο το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή (ή του θεραπευτή τέχνης)

Αυστρία

Στην Αυστρία το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή είναι κατοχυρωμένο και ρυθμίζεται με τον Ομοσπονδιακό Νόμο για την Επαγγελματική Άσκηση της Μουσικοθεραπείας ([Musiktherapiegesetz, Federal Law Gazette I No. 93/2008](#)).

Σύμφωνα με τον νόμο η μουσικοθεραπεία είναι μια ανεξάρτητη επιστημονική, καλλιτεχνική, δημιουργική και εκφραστική μορφή θεραπείας. Συνίσταται στη σκόπιμη και προγραμματισμένη θεραπεία ατόμων με διαταραχές συμπεριφοράς και παθήσεις που προκαλούνται από συναισθηματικούς, σωματικούς, διανοητικούς ή κοινωνικούς παράγοντες μέσω μουσικών παρεμβάσεων σε μια θεραπευτική σχέση μεταξύ ενός ή περισσότερων ασθενών/ενδιαφερομένων και ενός ή περισσότερων θεραπευτών με στόχο:

- την πρόληψη, τον μετριασμό ή την εξάλειψη των συμπτωμάτων,
- την αλλαγή συμπεριφορών και στάσεων που απαιτούν θεραπεία,
- την προώθηση και διατήρηση ή αποκατάσταση της ανάπτυξης, της ωριμότητας και της υγείας του πελάτη.

Το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή ασκείται κυρίως για:

- την πρόληψη ασθενειών και την προαγωγή της υγείας,
- τη θεραπεία οξείων και χρόνιων παθήσεων,
- την αποκατάσταση,
- την προώθηση κοινωνικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας,
- την εκπαίδευση και έρευνα.

Η μουσικοθεραπεία παρέχει βοήθεια ειδικά σε:

- άτομα με ψυχικές διαταραχές (σχιζοφρενικές διαταραχές, διπολικές διαταραχές) και διαταραχές ανάπτυξης προσωπικότητας,
- άτομα με νευρωτικές ή ψυχοσωματικές διαταραχές και ασθένειες, παιδιά και εφήβους που εμφανίζουν συμπεριφορές με διάφορα σύνδρομα,
- παιδιά και εφήβους με καρκίνο,
- ηλικιωμένους, ιδιαίτερα με νευροπαθολογικές αλλαγές στον εγκέφαλο,
- άτομα με εξελισσόμενες, κακοήθεις ασθένειες, ιδιαίτερα ασθενείς με AIDS και καρκίνο,

- άτομα με τραυματική εγκεφαλική βλάβη (ιδίως με οργανικό εγκεφαλικό σύνδρομο) και/ή νευρολογικές εγκεφαλικές αλλαγές, καθώς και ασθενείς σε κώμα,
- άτομα με σύνδρομο εξάρτησης,
- άτομα όλων των ηλικιών με αναπηρία.

Τύποι επαγγελματικής πρακτικής:

Ο νόμος ορίζει δύο τρόπους άσκησης του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή, που συνεπάγονται διαφορετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις:

A. Με αποκλειστική ευθύνη

Οι μουσικοθεραπευτές που ασκούν το επάγγελμα με **αποκλειστική ευθύνη** εκτελούν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην περιγραφή θέσης εργασίας αυτόνομα, ανεξάρτητα από το αν είναι αυτοεργοδοτούμενοι ή μισθωτοί.

Εάν εφαρμόζεται μουσικοθεραπεία για τη θεραπεία οξείων και χρόνιων παθήσεων ή για σκοπούς αποκατάστασης, απαιτείται παραπομπή από:

- γιατρό γενικής ιατρικής ή
- κλινικό ψυχολόγο ή
- ψυχοθεραπευτή ή
- οδοντίατρο

πριν ή μετά την πρώτη συνεδρία μουσικοθεραπείας και σε κάθε περίπτωση πριν από τη δεύτερη συνεδρία.

Εκπαίδευση και κατάρτιση για άσκηση του επαγγέλματος μουσικοθεραπευτή με αποκλειστική ευθύνη:

- Πρόγραμμα διπλώματος στη μουσικοθεραπεία σε αυστριακό πανεπιστήμιο ή
- μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη μουσικοθεραπεία σε πανεπιστήμιο μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης που απαιτείται για την άσκηση μουσικοθεραπείας (πτυχίο μουσικοθεραπείας) με κοινή ευθύνη ή
- μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη μουσικοθεραπεία σε αυστριακό πανεπιστήμιο εφαρμοσμένων επιστημών μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης που απαιτείται για την άσκηση μουσικοθεραπείας (πτυχίο μουσικοθεραπείας) με κοινή ευθύνη.

Η διάρκεια εκπαίδευσης είναι 4 εξάμηνα.

B. Με κοινή ευθύνη

Οι μουσικοθεραπευτές που ασκούν το επάγγελμα με **κοινή ευθύνη** εκτελούν τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην περιγραφή θέσης εργασίας στο πλαίσιο απασχόλησης από:

- γιατρό γενικής ιατρικής ή
- κλινικό ψυχολόγο ή
- μουσικοθεραπευτή που δικαιούται να ασκήσει το επάγγελμα με αποκλειστική ευθύνη ή
- ψυχοθεραπευτή ή
- οδοντίατρο

και υπό την τακτική επίβλεψη μουσικοθεραπευτή που δικαιούται να ασκήσει το επάγγελμα με αποκλειστική ευθύνη.

Εκπαίδευση και κατάρτιση για άσκηση επαγγέλματος μουσικοθεραπευτή με κοινή ευθύνη:

- Πρόγραμμα πτυχίου στη μουσικοθεραπεία σε αυστριακό πανεπιστήμιο ή
- πρόγραμμα πτυχίου στη μουσικοθεραπεία σε αυστριακό πανεπιστήμιο εφαρμοσμένων επιστημών.

Η διάρκεια εκπαίδευσης είναι 6 εξάμηνα.

Η αναγνώριση των προσόντων πραγματοποιείται από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Περίθαλψης και Προστασίας των Καταναλωτών.

Για την άσκηση του επαγγέλματος πρέπει να πληρούνται κάποιες γενικές προϋποθέσεις, όπως η δικαιοπρακτική ικανότητα, η ιατρική ικανότητα, η αξιοπιστία, η γνώση της γερμανικής γλώσσας και η ασφάλιση αστικής ευθύνης. Παράλληλα, υπάρχουν και ειδικές απαιτήσεις τόσο για άσκηση του επαγγέλματος με κοινή ευθύνη όσο και για άσκηση του επαγγέλματος με αποκλειστική ευθύνη.

Ηνωμένο Βασίλειο

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο “μουσικοθεραπευτής” είναι ένας νομοθετικά προστατευόμενος τίτλος βάσει του Διατάγματος για τα Επαγγέλματα Υγείας (Health Professions Order 2001). Βάσει του διατάγματος αυτού ιδρύθηκε το Συμβούλιο Επαγγελματιών Υγείας και Περίθαλψης (HCPC), αρμόδιο σώμα να θέτει και να διατηρεί πρότυπα για ορισμένα επαγγέλματα με στόχο την προστασία του κοινού.

Μόνο οι επαγγελματίες που είναι εγγεγραμμένοι στο HCPC ως “θεραπευτές τεχνών” (ένας γενικός όρος που περιλαμβάνει και τον “μουσικοθεραπευτή” ως έναν από τους προστατευόμενους τίτλους του) μπορούν να χρησιμοποιήσουν

τον τίτλο “μουσικοθεραπευτής”². Το άρθρο 5 του Διατάγματος για τα Επαγγέλματα Υγείας του 2001 ορίζει ότι το HCPC καθορίζει τα απαιτούμενα πρότυπα επάρκειας και ορίζει τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται, για να γίνει δεκτή η εγγραφή κάποιου ενδιαφερόμενου στο μητρώο. Σύμφωνα με το HCPC οι επαγγελματίες που αιτούνται εγγραφή στο μητρώο ως θεραπευτές τεχνών κατέχουν τουλάχιστον μεταπτυχιακό δίπλωμα. Η Βρετανική Ένωση Μουσικοθεραπείας διατηρεί κατάλογο μεταπτυχιακών μαθημάτων που αναγνωρίζονται από το HCPC.

Ως μέρος της ρύθμισης του επαγγέλματος η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη (CPD) για τους θεραπευτές του Ηνωμένου Βασιλείου παρακολουθείται από το Συμβούλιο Επαγγελματιών Υγείας και Φροντίδας. Κάθε δύο χρόνια ποσοστό 2,5% των εγγεγραμμένων επιλέγεται για έλεγχο κατά τη στιγμή της ανανέωσης της εγγραφής. Αυτός ο έλεγχος απαιτεί την υποβολή ενός αρχείου καταγραφής όλων των δραστηριοτήτων CPD, αποδεικτικών στοιχείων και ενός προφίλ για το πώς πληρούν τα σχετικά πρότυπα.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχει η Βρετανική Ένωση Μουσικοθεραπείας (BAMT), η οποία είναι ο επαγγελματικός φορέας μουσικοθεραπείας στη χώρα, που παρέχει πληροφορίες, επαγγελματική υποστήριξη και ευκαιρίες κατάρτισης τόσο σε επαγγελματίες όσο και σε μη επαγγελματίες. Είναι επίσης μια φιλανθρωπική οργάνωση που δεσμεύεται να προωθή τη μουσικοθεραπεία και να παρέχει πληροφορίες στο ευρύ κοινό. Η BAMT προωθεί τα οφέλη της μουσικοθεραπείας και οργανώνει εκπαιδευτικά μαθήματα και σχετικές εκδηλώσεις για υποστήριξη της επαγγελματικής πρακτικής. Κάθε δύο χρόνια η BAMT φιλοξενεί ένα εθνικό συνέδριο για την προβολή της πρακτικής και της έρευνας στη μουσικοθεραπεία που λαμβάνει χώρα σε ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η μουσικοθεραπεία συγκαταλέγεται ανάμεσα στα δεκαπέντε (15) συμμαχικά επαγγέλματα υγείας ([allied health professionals, AHPs](#)) στο Εθνικό Σύστημα Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου (NHS). Οι μουσικοθεραπευτές βοηθούν άτομα όλων των ηλικιών (παιδιά, νεαρά άτομα, ενήλικου, ηλικιωμένους και το επάγγελμα τους επιτρέπει να εργαστούν σε διάφορα περιβάλλοντα υγείας, κοινωνικής φροντίδας και εκπαίδευσης, όπως νοσοκομεία (δημόσια και ιδιωτικά), κοινωνικές υπηρεσίες, όπως κέντρα ημέρας, εκπαίδευση.

Λεπτονία

Στη Λεπτονία δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία για το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή, ωστόσο υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης. (Ημερ. Πρόσβασης 10/2/2022)

---

² [Health & care professions council: Professions and protected titles](#) (Ημερ. Πρόσβασης 10/2/2022)

Ο [νόμος περί Ιατρικής Περίθαλψης](#) αναφέρει ότι ένας ειδικός στη λειτουργικότητα (functional specialist) (φυσικοθεραπευτής, εργοθεραπευτής, θεραπευτής ιππασίας, τεχνικός ορθοπαιδικός, ακουστικός λογοθεραπευτής, **θεραπευτής τέχνης** ή ειδικός στη διατροφή) είναι ένας επαγγελματίας υγείας που έχει αποκτήσει τριτοβάθμια επαγγελματική ιατρική εκπαίδευση σε δεύτερο επίπεδο και ενεργεί σύμφωνα με την αρμοδιότητά του στην ιατρική περίθαλψη.

Ο ειδικός στη λειτουργικότητα στο πλαίσιο της επαγγελματικής του επάρκειας:

- κατανοεί την αξιολόγηση των ανθρώπινων λειτουργικών περιορισμών και τις αρχές αποκατάστασης,
- πραγματοποιεί ιατρική θεραπεία χρησιμοποιώντας κατάλληλες διαγνωστικές μεθόδους, αξιολογήσεις και ιατρικές τεχνολογίες και παρέχει γνωμοδοτήσεις,
- εκτελεί εργασία επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Σημειώνεται επίσης ότι το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή περιλαμβάνεται στη Λεττονική Ταξινόμηση Επαγγελματών σύμφωνα με τον Κανονισμό του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 264 [«Κανονισμοί για τον ταξινομητή επαγγελματών, βασικά καθήκοντα που αντιστοιχούν στο επάγγελμα και τις βασικές απαιτήσεις προσόντων»](#) (διατίθεται μόνο στα λεττονικά).

Λιθουανία

Στη Λιθουανία επίσης δεν υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα αποκλειστικά του μουσικοθεραπευτή, αλλά υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης³. Σύμφωνα με τον νόμο ένα άτομο που κατέχει τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους τίτλους σπουδών θεωρείται μουσικοθεραπευτής:

1. Πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που αποκτήθηκε από μια ομάδα σπουδών πρώτου και δεύτερου επιπέδου στη μουσική, την καλλιτεχνική έρευνα, τη δημόσια υγεία, την αποκατάσταση, τη νοσηλευτική, την κοινωνική εργασία, την ψυχολογία, την εκπαίδευση (μουσικοπαιδαγωγική, ειδική παιδαγωγική, θεματική παιδαγωγική, ανδραγωγική) ή ιατρική. Το άτομο πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 3 χρόνια μουσικοθεραπείας σε ίδρυμα υγείας και πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 400 ώρες μετεκπαίδευσης ή προγράμματος στον τομέα της μουσικοθεραπείας.
2. Μεταπτυχιακό δίπλωμα σε πρόγραμμα μουσικοθεραπείας (ειδίκευση).

---

³ Description Act of the Activity Requirements for Art Therapist (διαθέσιμο μόνο στη λιθουανική γλώσσα):

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e2631330674c11e99684a7f33a9827ac/asr>

(Ημερ. Πρόσβασης 10/2/2022)

3. Τίτλος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μεταπτυχιακό επίπεδο στη μουσική, καλλιτεχνική έρευνα, δημόσια υγεία, αποκατάσταση, νοσηλευτική, κοινωνική εργασία, ψυχολογία, εκπαίδευση (μουσικοπαιδαγωγική, ειδική παιδαγωγική, μαθηματική παιδαγωγική, ανδραγωγική) ή ιατρική. Επίσης πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον 30 μονάδες σε προγράμματα ενίσχυσης που παρέχουν ικανότητα σε τεχνικές μουσικοθεραπείας.

Σημειώνεται ότι ο μουσικοθεραπευτής δικαιούται να ασκεί τη μουσικοθεραπεία, να συμβουλεύει άτομα για μουσικοθεραπεία και να αρνείται να παρέχει υπηρεσίες μουσικοθεραπείας, εάν η παροχή θέτει σε κίνδυνο την υγεία ή τη ζωή του ασθενούς ή του μουσικοθεραπευτή. Είναι επίσης σημαντικό να αναφέρουμε ότι ο μουσικοθεραπευτής μπορεί να επιλέξει τη διάρκεια της μουσικής, τις μεθόδους και τα εργαλεία κατά την κρίση του για τη μουσικοθεραπεία, αφού αξιολογήσει τις ανάγκες του ασθενούς και λαμβάνοντας υπόψη τα ατομικά χαρακτηριστικά του. Ο μουσικοθεραπευτής έχει επίσης το δικαίωμα να λαμβάνει τις απαραίτητες πληροφορίες για τον ασθενή από κρατικές και δημοτικές αρχές και φορείς, ιδιωτικά και νομικά πρόσωπα (σύμφωνα με τις διαδικασίες παροχής προσωπικών δεδομένων). Επιπλέον, ο μουσικοθεραπευτής μπορεί να απαιτήσει από τον εργοδότη να διασφαλίσει καλές συνθήκες εργασίας (εγκαταστάσεις, καλές συνθήκες υγιεινής, εξοπλισμό, εργαλεία και υλικά για μουσικοθεραπεία). Σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στον νόμο, ο μουσικοθεραπευτής δικαιούται να συνεργάζεται με γιατρούς, νοσηλευτές, ιατρικούς ψυχολόγους, μέλη της ομάδας ιατρικής αποκατάστασης και άλλους επαγγελματίες τόσο στη Λιθουανία όσο και στο εξωτερικό.

Χώρες με μη νομοθετικά θεσμοθετημένο το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή (ή του θεραπευτή τέχνης)

Γερμανία

Στη Γερμανία υπάρχουν διάφοροι τρόποι να αποκτήσει κάποιος τα προσόντα του μουσικοθεραπευτή. Υπάρχουν κρατικά διαπιστευμένα πανεπιστημιακά προγράμματα (για παράδειγμα στο Πανεπιστήμιο Τεχνών του Βερολίνου), αλλά και ιδιωτικά προγράμματα κατάρτισης (για παράδειγμα στην Ακαδημία Εφαρμοσμένης Μουσικοθεραπείας Crossen). Στα κρατικά πανεπιστήμια τα πρότυπα εκπαίδευσης ελέγχονται και αναθεωρούνται τακτικά. Τα πρότυπα για την εκπαίδευση στη μουσικοθεραπεία αναπτύχθηκαν από την Ομοσπονδιακή Ένωση Μουσικοθεραπείας. Η Ένωση Κρατικών Μαθημάτων Μουσικοθεραπείας και η Μόνιμη Ένωση Διευθυντών της Εκπαίδευσης στη Μουσικοθεραπεία βρίσκονται σε διαρκή επικοινωνία μεταξύ τους και αναπτύσσουν συνεχώς τα πρότυπα εκπαίδευσης για μουσικοθεραπευτές.

Δανία

Στη Δανία το δημόσιο Πανεπιστήμιο του Άαλμποργκ προσφέρει εκπαίδευση στη μουσικοθεραπεία. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του πανεπιστημίου οι απόφοιτοι μουσικοθεραπείας μπορούν να εργαστούν σε τομείς της υγείας, όπως η κοινωνική ψυχιατρική. Η κοινωνική ψυχιατρική υπάγεται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδιών και Κοινωνικών Υποθέσεων και εκτελείται από περιφέρειες και δήμους κατά κύριο λόγο σύμφωνα με τον Νόμο περί Υπηρεσιών. Στην κοινωνική ψυχιατρική οι μουσικοθεραπευτές απασχολούνται κυρίως σε ιδιωτικές κατοικίες και σε κλειστές δομές. Περαιτέρω, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Μουσικοθεραπείας, στη Δανία οι μουσικοθεραπευτές απασχολούνται σε ψυχιατρικά νοσοκομεία, εξειδικευμένα ιδρύματα παιδικής φροντίδας, σχολεία, γηροκομεία, παιδικούς σταθμούς, ιδρύματα και οικίες ενηλίκων με ειδικές ανάγκες και στο Δανικό Συμβούλιο Προσφύγων.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ρυθμιστικός φορέας που να ορίζει και να προστατεύει τον επαγγελματικό τίτλο των μουσικοθεραπευτών. Η ελληνική νομοθεσία ρυθμίζει μόνο τα προσόντα για την απασχόληση μουσικοθεραπευτών σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ), με στόχο να δώσει τη δυνατότητα στους μαθητές να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους και να συμμετέχουν αυτόνομα στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή. Ως μαθητές με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ορίζονται οι μαθητές που αντιμετωπίζουν σημαντικές μαθησιακές δυσκολίες για ολόκληρη ή μια συγκεκριμένη περίοδο της ζωής τους λόγω αισθητηριακών, γνωστικών, νοητικών, αναπτυξιακών προβλημάτων και ψυχικών και νευροψυχιατρικών

διαταραχών που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία και την προσαρμογή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η μουσικοθεραπευτική κοινότητα ωστόσο ανησυχεί σχετικά με τα πρότυπα προσόντων που χρειάζεται να κατέχει ένα άτομο, προκειμένου να ασκήσει το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή σε δημόσια σχολεία ειδικής αγωγής. Τα πρότυπα του κράτους βρίσκονται σε αντίθεση με αυτά που θέτει ο Ελληνικός Σύλλογος Πτυχιούχων Επαγγελματιών Μουσικοθεραπευτών (ΕΣΠΕΜ). Σύμφωνα με τον ΕΣΠΕΜ ο νόμος αυτός παρουσιάζει σοβαρές ατέλειες που δε συνάδουν με το επιστημονικά, κλινικά και ακαδημαϊκά τεκμηριωμένο κύρος του κλάδου ούτε με τις διεθνώς καθιερωμένες καλές πρακτικές. Σύμφωνα με τον [Νόμο 3699/2008 \(ΦΕΚ Α' 199/02.10.2008\)](#) τα τυπικά προσόντα διορισμού στη θέση Μουσικοθεραπευτή στην ειδική εκπαίδευση είναι τα ακόλουθα:

1. Διδακτορικό δίπλωμα στη μουσικοθεραπεία, με πτυχίο μουσικοθεραπείας ή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (ΕΑΕ) ή μουσικής ή πτυχίο Τμήματος Παιδαγωγικών, Φιλοσοφικών, Ιατρικών, Κοινωνικών, Νομικών ή άλλων συναφών επιστημών από πανεπιστήμια της ημεδαπής ή με αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής ή με δίπλωμα ωδείου αναγνωρισμένου από το κράτος, με την προϋπόθεση ότι η εγγραφή στο ωδείο έγινε πριν από την έναρξη λειτουργίας των πανεπιστημιακών Τμημάτων Μουσικών Σπουδών στην Ελλάδα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985 - 1986 ή
2. μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών με πτυχίο στους πιο πάνω κλάδους ή
3. πτυχίο διετούς μετεκπαίδευσης στη μουσικοθεραπεία πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής, με πτυχίο στους πιο πάνω κλάδους ή
4. πτυχίο μουσικοθεραπείας ή ΕΑΕ ή μουσικής ή πτυχίο Τμήματος Παιδαγωγικών, Φιλοσοφικών, Ιατρικών, Κοινωνικών, Νομικών ή άλλων συναφών επιστημών από πανεπιστήμια της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής παράλληλα με πιστοποιητικό παρακολούθησης ετήσιων σεμιναρίων κατάρτισης στη μουσικοθεραπεία από πανεπιστήμια ή από αναγνωρισμένους κρατικούς φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποδεδειγμένης διάρκειας τουλάχιστον τετρακοσίων (400) ωρών. Σεμινάρια ετήσιας διάρκειας στη μουσικοθεραπεία, που έχουν υλοποιηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου από πανεπιστήμια ή από αναγνωρισμένους κρατικούς φορείς που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αναγνωρίζονται, για την ένταξη στον εισαγωγικό βαθμό, ως ισότιμα με τα ανωτέρω σεμινάρια τετρακοσίων (400) ωρών ή
5. πτυχίο από πανεπιστήμια της ημεδαπής ή αναγνωρισμένο ως αντίστοιχο και ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής στη μουσικοθεραπεία ή
6. δίπλωμα ωδείου αναγνωρισμένου από το κράτος, με την προϋπόθεση ότι η εγγραφή στο ωδείο έγινε πριν από την έναρξη λειτουργίας των

πανεπιστημιακών Τμημάτων Μουσικών Σπουδών στην Ελλάδα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985 - 1986.

Εσθονία

Στη Εσθονία το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή κατοχυρώνεται από το Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων (Professional Act). Ο φορέας που αξιολογεί προσόντα και τις προϋποθέσεις και εκδίδει άδεια για άσκηση του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή είναι η Εσθονική Μουσικοθεραπευτική Ένωση ([Eesti Muusikateraapia Ühing](#)). Πληροφορίες σχετικά με την άσκηση του επαγγέλματος είναι διαθέσιμες στα εσθονικά [στον ιστότοπο της Εσθονικής Μουσικοθεραπευτικής Ένωσης](#).

Η τρέχουσα διαδικασία για αξιολόγηση και έκδοση άδειας άσκησης του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή (διαθέσιμη μόνο στα εσθονικά) περιλαμβάνει τις προϋποθέσεις, όπως για παράδειγμα την εκπαίδευση, την εργασιακή πείρα, τις μεθόδους αξιολόγησης της ικανότητας του αιτούντος κ.ά.

Το κόστος για τις επαγγελματικές εξετάσεις είναι €297 και το κόστος για την επαναπιστοποίηση επαγγέλματος είναι €82.

Για την απόκτηση επαγγελματικού πτυχίου και μεταπτυχιακού διπλώματος (πρόγραμμα σπουδών 3 και 2 ετών, αντίστοιχα) στη μουσικοθεραπεία η φοίτηση πρέπει να ολοκληρωθεί στο [Τμήμα Θεραπειών Τέχνης του Πανεπιστημίου του Ταλίν](#). Οι θεραπείες τέχνης καλύπτουν τρεις ειδικότητες: θεραπεία τέχνης, χοροθεραπεία και κινητική θεραπεία και μουσικοθεραπεία.

Ιρλανδία

Η Ιρλανδική Ένωση Δημιουργικών Θεραπευτών ή Θεραπευτών Τέχνης, ([IACAT](#)) είναι ο οργανισμός διαπίστευσης των θεραπευτών δημιουργικών τεχνών στην Ιρλανδία (θεραπεία τέχνης, χοροκινητική θεραπεία, δραματοθεραπεία και μουσικοθεραπεία).

Επί του παρόντος οι διαπιστευμένοι από την IACAT θεραπευτές δημιουργικών τεχνών βρίσκονται σε μια λίστα υποψηφίων για εγγραφή στη ρυθμιστική αρχή επαγγελματιών υγείας της Ιρλανδίας ([CORU](#)). Ο ρόλος της CORU είναι να προστατεύει το κοινό, προωθώντας υψηλά πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς, εκπαίδευσης, κατάρτισης και ικανότητας μέσω της νόμιμης εγγραφής των επαγγελματιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας. Η CORU ιδρύθηκε βάσει του νόμου περί Επαγγελματιών Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας του 2005. Αποτελείται από το Συμβούλιο Επαγγελματιών Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας και τα Συμβούλια Εγγραφής, ένα για κάθε επάγγελμα που αναφέρεται στον εν λόγω νόμο.

Αυτή η λίστα υποψηφίων αντιπροσωπεύει τους επαγγελματίες υγείας που ελπίζουν να επιτύχουν εγγραφή στην CORU. Προς το παρόν δεν υπάρχει καμία ένδειξη για το πότε οι μουσικοθεραπευτές ενδέχεται να εγγραφούν.

Όσον αφορά την εθελοντική αναγνώριση, για να εγγραφεί ένα άτομο ως διαπιστευμένος μουσικοθεραπευτής IACAT, πρέπει να προσκομίσει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη μουσικοθεραπεία από το διαπιστευμένο πρόγραμμα μουσικοθεραπείας IACAT στο Πανεπιστήμιο του Λίμερικ (Ιρλανδία). Για όσους υποβάλλουν αίτηση με τίτλους σπουδών εκτός Ιρλανδίας, απαιτείται ισότιμο μεταπτυχιακό στη μουσικοθεραπεία. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει αποδεικτικό τουλάχιστον 50 ωρών παρακολούθησης προσωπικής θεραπείας, καθώς και πείρα από εποπτευόμενη κλινική πρακτική.

Στην Ιρλανδία διαπιστευμένοι θεραπευτές δημιουργικών τεχνών της IACAT παρέχουν επαγγελματικές κλινικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας στο δημόσιο σύστημα υγείας, στα σχολεία και αλλού.

Όλοι οι διαπιστευμένοι θεραπευτές δημιουργικών τεχνών της IACAT, συμπεριλαμβανομένων των μουσικοθεραπευτών, δεσμεύονται από τον κώδικα δεοντολογίας της [IACAT](#).

Ισπανία

Στην Ισπανία δεν υπάρχει ακόμη νομοθετική ρύθμιση για τη μουσικοθεραπεία και τους μουσικοθεραπευτές, ωστόσο το θέμα συζητείται από εθνικούς και περιφερειακούς νομοθέτες. Υπάρχει επίσης ένας κώδικας δεοντολογίας που έχει υιοθετηθεί για τους επαγγελματίες μουσικοθεραπευτές στην Ισπανία (CEMPE), ο οποίος συντάχθηκε από τους εκπροσώπους των εκπαιδευτικών κέντρων και των ενώσεων που είναι μέλη της Ισπανικής Ένωσης Επαγγελματιών Μουσικοθεραπευτών (AEMP) και ο οποίος είναι προσαρμοσμένος στον κώδικα δεοντολογίας της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Μουσικοθεραπείας (EMTC). Ενσωματώνει επίσης ορισμένες δεοντολογικές πτυχές που περιλαμβάνονται σε άλλους κώδικες ή έγγραφα της Συνέλευσης των Αντιπροσώπων της AEMP.

Ολλανδία

Στην Ολλανδία το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή ρυθμίζεται με επαγγελματικό κώδικα. Σύμφωνα με τον κώδικα ο μουσικοθεραπευτής πρέπει να συμμορφώνεται με τη νομοθεσία που ισχύει στον τομέα της επαγγελματικής θεραπείας, όπως ο νόμος περί Συμφωνίας Ιατρικής Περίθαλψης, ο Κώδικας Αναφοράς για την Ενδοοικογενειακή Βία και την Κακοποίηση Παιδιών, ο νόμος περί Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και ο νόμος περί Καταγγελιών και Διαφορών για την Ποιότητα της Φροντίδας.

Επιπλέον, αυτός ο επαγγελματικός κώδικας χρησιμεύει ως κατευθυντήρια γραμμή για τους θεραπευτές που είναι μέλη επαγγελματικών ενώσεων της

Ομοσπονδίας Θεραπευτικών Επαγγελματιών (FVB). Το FVB είναι ένα δίκτυο 7 επαγγελματικών θεραπευτικών ενώσεων (οπτική θεραπεία, χοροθεραπεία, δραματοθεραπεία, **μουσικοθεραπεία**, ψυχοκινητική θεραπεία, ψυχοκινητική παιδοθεραπεία, παιγνιοθεραπεία). Το FVB διαθέτει το μητρώο [Vaktherapeutische Beroepen](#), στο οποίο εγγράφονται επίσημα και οι μουσικοθεραπευτές. Με αυτό τον τρόπο πληρούν τα κριτήρια ποιότητας που θέτει η επαγγελματική τους ομάδα. Ένας εγγεγραμμένος μουσικοθεραπευτής υπόκειται σε συνεχείς ελέγχους σχετικά με την εργασιακή πείρα, συνεχή εκπαίδευση, επίβλεψη και παρέμβαση.

Στο πλαίσιο της ασφαλισμένης υγειονομικής φροντίδας ο επαγγελματίας θεραπευτής εργάζεται υπό την ευθύνη ενός πρωτοβάθμιου ιατρού εγγεγραμμένου στο BIG. Το μητρώο BIG είναι ένα νόμιμο διαδικτυακό δημόσιο μητρώο για επαγγέλματα ατομικής φροντίδας υγείας ([Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg](#)). Μόνο οι επαγγελματίες υγείας που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο BIG μπορούν να χρησιμοποιούν τον κατοχυρωμένο επαγγελματικό τίτλο και μπορούν να εκτελούν ανεξάρτητα τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το επάγγελμα. Το μητρώο αυτό παρέχει σαφήνεια σχετικά με τις ικανότητες και τα προσόντα των παροχών φροντίδας που εργάζονται σε αυτά τα επαγγέλματα. Συνολικά περισσότεροι από 350 000 παροχείς φροντίδας είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο BIG.

Τον Μάιο του 2015 η FVB υπέβαλε άλλη μια αίτηση στο Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Αθλητισμού, για να συμπεριληφθεί το μητρώο θεραπευτών στο άρθρο 34 του Wet BIG, με σκοπό να προστατευτούν οι επαγγελματικοί τίτλοι των θεραπευτών. Η αίτηση απορρίφθηκε, κυρίως γιατί υπάρχει ασάφεια στην εκπαίδευση που απαιτείται, ώστε να γίνει κάποιος θεραπευτής.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το υπουργείο δεν υπάρχει ανάγκη ρύθμισης του επαγγέλματος για την προστασία του ασθενούς. Στο πλαίσιο του συστήματος ασφαλισμένης υγείας ο επαγγελματίας θεραπευτής εργάζεται υπό την τελική ευθύνη ενός πρωτοβάθμιου ιατρού εγγεγραμμένου στο BIG. Για τους ανεξάρτητους θεραπευτές το FVB διαθέτει το μητρώο και με αυτό τον τρόπο η τεχνογνωσία και ο επαγγελματισμός της επαγγελματικής ομάδας παρακολουθούνται και προωθούνται επαρκώς.

Ουγγαρία

Στην Ουγγαρία δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση ούτε νομική υποχρέωση για εγγραφή σε μητρώο ή για απόκτηση άδειας άσκησης του επαγγέλματος, αλλά από το 2019 η μουσικοθεραπεία προστέθηκε στη λίστα των κοινοτικών υπηρεσιών που μπορούν να προσφέρουν οι φορείς προαγωγής της υγείας. Η Ουγγρική Μουσικοθεραπευτική Ένωση διατηρεί μητρώο μουσικοθεραπευτών. Επιπλέον, η ένωση προσφέρει βοήθεια σε όποιον αναζητά εργασία ως μουσικοθεραπευτής και σε όποιον αναζητά μουσικοθεραπευτή.

Στο παρόν στάδιο στην Ουγγαρία οι μουσικοθεραπευτές μπορούν να σπουδάσουν μόνο στη Βουδαπέστη (Σχολή Ειδικής Αγωγής ELTE Bárczi Gusztán) και στο Pécs (Πανεπιστήμιο του Pécs), σύμφωνα με τον νόμο για την εθνική τριτοβάθμια εκπαίδευση (204 του 2011). Αυτά τα πανεπιστήμια προσφέρουν μεταπτυχιακό μάθημα στην εικαστική θεραπεία, εντός του οποίου είναι δυνατή η επιλογή πτυχίου μουσικοθεραπευτή με διάρκεια εκπαίδευσης 4 εξαμήνων.

Για να σπουδάσει κάποιος μουσικοθεραπεία, πρέπει να έχει ήδη πτυχίο σε έναν από τους ακόλουθους κλάδους σπουδών: δάσκαλος, δάσκαλος μουσικής, μουσικός, φυσικοθεραπευτής, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος, γιατρός ή συναφείς ιατρικές σπουδές.

Πολωνία

Το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή ρυθμίζεται με τον Κανονισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής της 7^{ης} Αυγούστου 2014 σχετικά με την Ταξινόμηση των Επαγγελματιών και των Ειδικοτήτων για τις Ανάγκες της Αγοράς εργασίας.

Το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή βρίσκεται στην κατηγορία «Τεχνικοί και λοιπό μεσαίο προσωπικό». Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει επαγγέλματα που απαιτούν γνώσεις, δεξιότητες και πείρα απαραίτητες για την εκτέλεση κυρίως τεχνικών και παρόμοιων εργασιών που σχετίζονται με την έρευνα και την εφαρμογή επιστημονικών και καλλιτεχνικών εννοιών και μεθόδων λειτουργίας. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνεται στην υποομάδα 32-«Δευτεροβάθμιο υγειονομικό προσωπικό» και περαιτέρω στην ομάδα 323-«Επαγγελματίες αντισυμβατικών ή συμπληρωματικών θεραπειών».

Στην Πολωνία η μουσικοθεραπεία εφαρμόζεται σε πολλούς τομείς, π.χ. ιατρική, ψυχολογία, παιδαγωγική, ψυχαγωγία και εκπαίδευση. Ο μουσικοθεραπευτής βοηθά τους πελάτες να αντιμετωπίσουν τα συναισθήματα και τα προβλήματά τους μέσω μιας προετοιμασμένης θεραπείας. Ο θεραπευτής αναπτύσσει τη δημιουργικότητα των πελατών, βελτιώνει την ποιότητα ζωής και προσπαθεί να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν τις διαταραχές τους.

Για την άσκηση του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή απαιτείται δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σε επίπεδο μεταλυκειακής εκπαίδευσης) σε επαγγέλματα του ιατρικού και κοινωνικού τομέα. Για την εργοδότηση μουσικοθεραπευτή σε ιδρύματα του εκπαιδευτικού συστήματος απαραίτητη προϋπόθεση είναι η τριτοβάθμια εκπαίδευση και η παιδαγωγική εκπαίδευση.

Για να εργαστεί κάποιος ως μουσικοθεραπευτής, πρέπει να κατέχει:

- δίπλωμα που επιβεβαιώνει τα επαγγελματικά προσόντα του σε σχετικό επάγγελμα όπως αυτό του εργοθεραπευτή,

- πιστοποιητικό που επιβεβαιώνει τα προσόντα MS.09 (*Παροχή υπηρεσιών εργοθεραπείας σε σχετικό επάγγελμα του εργοθεραπευτή*),
- δίπλωμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχετικό τομέα (π.χ. μουσικοθεραπεία, ψυχολογία, παιδαγωγικά κ.ά.).

Πρόσθετα προσόντα για την απασχόληση στο επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή αποτελούν η συμπλήρωση Europass, η βεβαίωση αποφοίτησης μουσικής σχολής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα πιστοποιητικά που επιβεβαιώνουν την απόκτηση άδειας χρήσης διάφορων μεθόδων και μορφών μουσικοθεραπείας και η άδεια οδήγησης κατηγορίας Β.

Στην Πολωνία δεν υπάρχει εκπαίδευση, για να γίνει κάποιος μουσικοθεραπευτής στο επαγγελματικό εκπαιδευτικό σύστημα. Τα προσόντα που απαιτούνται για το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή μπορούν να αποκτηθούν μέσω μεταλυκειακής εκπαίδευσης σε συναφές επάγγελμα (π.χ. εργοθεραπευτή) ή με σειρά μαθημάτων για την απόκτηση σχετικών επαγγελματικών προσόντων.

Η εκπαίδευση στον τομέα των προαναφερόμενων μαθημάτων για την απόκτηση επαγγελματικών προσόντων μπορεί να παρέχεται από:

- δημόσιες και ιδιωτικές σχολές που παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση,
- δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα διά βίου μάθησης,
- ιδρύματα πρακτικής κατάρτισης,
- κέντρα περαιτέρω εκπαίδευσης και επαγγελματικής ανάπτυξης,
- ιδρύματα της αγοράς εργασίας που ασκούν δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- φορείς που ασκούν εκπαιδευτική δραστηριότητα βάσει του νόμου περί επιχειρηματιών.

Τα προσόντα επιβεβαιώνονται από περιφερειακές εξεταστικές επιτροπές.

Εκπαίδευση στον τομέα της μουσικοθεραπείας προσφέρεται επίσης από κολέγια και πανεπιστήμια ως μέρος των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών.

Σλοβενία

Στη Σλοβενία, παρ' όλο που οι μουσικοθεραπευτές εργάζονται με όλες τις ηλικιακές ομάδες, η μουσικοθεραπεία δεν έχει αναγνωριστεί νομοθετικά ως επάγγελμα υγείας. Στη Σλοβενία η μουσικοθεραπεία έχει καθιερωθεί εδώ και πολλά χρόνια από το διάσημο Ινστιτούτο Knoll, το οποίο προσφέρει ατομική, ομαδική και οικογενειακή μουσικοθεραπεία για ιδιώτες πελάτες και ιδρύματα. Το Ινστιτούτο στελεχώνεται από καταρτισμένους μουσικοθεραπευτές και

επόπτες, καθώς και φοιτητές μουσικοθεραπείας. Το 2014 ξεκίνησε το πρώτο μάθημα μουσικοθεραπείας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Σλοβενία, ενώ το 2020 ιδρύθηκε η Σλοβενική Ένωση Μουσικοθεραπευτών.

Σουηδία

Στη Σουηδία το Royal College of Music προσφέρει πτυχίο και μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη μουσικοθεραπεία. Τα προγράμματα ενσωματώνουν μουσικές, θεραπευτικές και επιστημονικές δεξιότητες. Οι μουσικοθεραπευτικές γνώσεις και δεξιότητες χρησιμοποιούνται στην υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, τη φροντίδα ηλικιωμένων, την κοινωνική εργασία και την ευεξία. Η εκπαίδευση περιλαμβάνει θεωρητικές σπουδές, μεθοδολογία, πρακτικές ασκήσεις και εποπτευόμενη πρακτική.

Αν και ο μουσικοθεραπευτής δεν είναι προστατευόμενος επαγγελματικός κλάδος στη Σουηδία, η Ένωση Μουσικοθεραπευτών Σουηδίας μεταξύ άλλων διαθέτει επαγγελματικό μητρώο των μελών της και πολλοί εργοδότες απαιτούν συμμετοχή στη Ένωση και στο επαγγελματικό της μητρώο, προκειμένου να προσλάβουν μουσικοθεραπευτές. Η Ένωση έχει επίσης καθορίσει [δεοντολογικές κατευθυντήριες γραμμές](#) για τα μέλη της, οι οποίες συνάδουν με τον Κώδικα Δεοντολογίας της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Μουσικοθεραπείας. Οι κατευθυντήριες γραμμές δεοντολογίας διακρίνονται σε κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν τον βασικό επαγγελματισμό και σε κατευθυντήριες που αφορούν τη σχέση με τον πελάτη.

Πίνακας συνοπτικών απαντήσεων ανά χώρα

Χώρα	Υπάρχει νομοθεσία που κατοχυρώνει το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή;	Σύντομη περιγραφή
 Αυστρία	Ναι.	Ο Ομοσπονδιακός Νόμος για την Επαγγελματική Άσκηση της Μουσικοθεραπείας ορίζει δύο τρόπους άσκησης του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή, που συνεπάγονται διαφορετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις. Οι μουσικοθεραπευτές που ασκούν το επάγγελμα με αποκλειστική ευθύνη εκτελούν τα καθήκοντά τους αυτόνομα και οι μουσικοθεραπευτές που ασκούν το επάγγελμα με κοινή ευθύνη εκτελούν τα καθήκοντά τους στο πλαίσιο απασχόλησης από κάποιον ειδικό και υπό την τακτική επίβλεψη μουσικοθεραπευτή που δικαιούται να ασκήσει το επάγγελμα με αποκλειστική ευθύνη.
 Βέλγιο	Όχι.	
 Γαλλία	Όχι.	
 Γερμανία	Όχι.	
 Δανία	Όχι.	
 Ελλάδα	Όχι.	Η ελληνική νομοθεσία ρυθμίζει μόνο τα απαιτούμενα προσόντα για την απασχόληση μουσικοθεραπευτών σε δημόσια σχολεία ειδικής εκπαίδευσης.
 Εσθονία	Όχι.	
 Ηνωμένο Βασίλειο	Υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης (art therapist).	Στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία για το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή, ωστόσο υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης. Ο μουσικοθεραπευτής είναι ένα νομοθετικά προστατευόμενο επάγγελμα βάσει του Health Professions Order 2001.

 Ιρλανδία	Όχι.	
 Ισπανία	Όχι.	
 Λεττονία	Υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης (art therapist).	Στη Λεττονία δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία για το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή, ωστόσο υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης (art therapist). Ο νόμος περί Ιατρικής Περίθαλψης αναφέρει ότι ένας θεραπευτής τέχνης είναι ένας επαγγελματίας υγείας που έχει αποκτήσει τριτοβάθμια επαγγελματική ιατρική εκπαίδευση σε δεύτερο επίπεδο και ενεργεί σύμφωνα με την αρμοδιότητά του στην ιατρική περίθαλψη.
 Λιθουανία	Υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης (art therapist).	Υπάρχει νομοθεσία για το επάγγελμα των θεραπευτών τέχνης (Description Act of the Activity Requirements for Art Therapist), η οποία περιλαμβάνει και τον μουσικοθεραπευτή.
 Ολλανδία	Όχι.	
 Πολωνία	Υπάρχει νομοθεσία σχετικά με την Ταξινόμηση των Επαγγελμάτων και των Ειδικοτήτων.	Το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή ρυθμίζεται με τον Κανονισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής της 7 ^{ης} Αυγούστου 2014 σχετικά με την Ταξινόμηση των Επαγγελμάτων και των Ειδικοτήτων για τις Ανάγκες της Αγοράς Εργασίας. Για την άσκηση του επαγγέλματος απαιτείται δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σε επίπεδο μεταλυκειακής εκπαίδευσης) σε επαγγέλματα του ιατρικού και κοινωνικού τομέα. Για την εργοδότηση μουσικοθεραπευτή σε ιδρύματα του εκπαιδευτικού συστήματος απαραίτητες προϋποθέσεις είναι η τριτοβάθμια εκπαίδευση και η παιδαγωγική εκπαίδευση.
 Πορτογαλία	Όχι.	
 Σλοβακία	Όχι.	
 Σλοβενία	Όχι.	

 Σουηδία	Όχι.	
 Τσεχία	Όχι.	
 Φινλανδία	Όχι.	

Παράρτημα Α

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής οι μουσικοθεραπευτές εργάζονται σε ψυχιατρικές κλινικές, κέντρα αποκατάστασης, νοσοκομεία, εξωτερικά ιατρεία, κοινοτικά κέντρα ψυχικής υγείας, προγράμματα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά και το αλκοόλ, γηροκομεία, σωφρονιστικές εγκαταστάσεις κ.ά.

Η Αμερικανική Ένωση Μουσικοθεραπείας (American Music Therapy Association - AMTA) αριθμεί περίπου 3 500 μέλη από διάφορους τομείς, που αποτελούνται από κλινικούς γιατρούς, καθηγητές, ιδιοκτήτες επιχειρήσεων, διευθυντές και επόπτες πρακτικής άσκησης, ερευνητές και φοιτητές. Η AMTA θέτει τα πρότυπα εκπαίδευσης και κλινικής κατάρτισης για τους μουσικοθεραπευτές.

Για την άσκηση του επαγγέλματος ένας μουσικοθεραπευτής πρέπει να ολοκληρώσει ένα από τα εγκεκριμένα προγράμματα σπουδών μουσικοθεραπείας (συμπεριλαμβανομένης της πρακτικής άσκησης) και στη συνέχεια να επιτύχει στην εθνική εξέταση που διεξάγεται από το [Συμβούλιο Πιστοποίησης Μουσικοθεραπευτών](#), μια ανεξάρτητη, μη κερδοσκοπική υπηρεσία πιστοποίησης πλήρως διαπιστευμένη από την Εθνική Επιτροπή Φορέων Πιστοποίησης. Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα μουσικής, μουσικοθεραπείας, βιολογίας, ψυχολογίας, κοινωνικών και συμπεριφορικών επιστημών και γενικών σπουδών. Οι κλινικές δεξιότητες αναπτύσσονται μέσω 1 200 ωρών επιτόπιας εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της πρακτικής άσκησης σε εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης ή/και εκπαίδευσης. Αυτές οι εμπειρίες επιτρέπουν στους φοιτητές να μάθουν πώς να αξιολογούν τις ανάγκες των πελατών, να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν σχέδια θεραπείας και να αξιολογούν και να τεκμηριώνουν κλινικές αλλαγές. Με την επιτυχή ολοκλήρωση της ακαδημαϊκής και κλινικής εκπαίδευσης και στη συνέχεια την επιτυχία στην εθνική εξέταση από το Συμβούλιο Πιστοποίησης Μουσικοθεραπευτών ο απόφοιτος αποκτά το πιστοποιητικό [Music Therapist-Board Certified](#) (MT-BC). Για να διατηρήσουν αυτό το διαπιστευτήριο, οι μουσικοθεραπευτές πρέπει να επιδεικνύουν συνεχή επάρκεια ικανοτήτων συμπληρώνοντας 100 μονάδες επαναπιστοποίησης ή επαναλαμβάνοντας την εξέταση κάθε πέντε χρόνια.

Αυστραλία

Στην Αυστραλία το επάγγελμα της μουσικοθεραπείας είναι ένα αυτορρυθμιζόμενο επάγγελμα.

Η Αυστραλιανή Ένωση Μουσικοθεραπείας (Australian Music Therapy Association - AMTA) είναι ο κορυφαίος οργανισμός μουσικοθεραπείας στην Αυστραλία και εκπροσωπεί περίπου 650 εγγεγραμμένους μουσικοθεραπευτές.

Η ένωση

- υποστηρίζει την αξία της μουσικοθεραπείας και την πρόσβαση σε αυτή,
- διαχειρίζεται την εγγραφή εγγεγραμμένων μουσικοθεραπευτών (RMTs),
- διαπιστεύει πανεπιστημιακά μαθήματα, για να διασφαλίσει ότι η κατάρτιση και τα πρότυπα είναι υψηλής ποιότητας,
- πραγματοποιεί ετήσιο εθνικό συνέδριο,
- διαχειρίζεται προγράμματα και εκδηλώσεις επαγγελματικής ανάπτυξης,
- δημοσιεύει το επιστημονικό περιοδικό «Australian Journal of Music Therapy» και
- παρέχει λίστα θέσεων εργασίας για εργοδότες και μέλη.

Εγγεγραμμένος μουσικοθεραπευτής ([Registered Music Therapist – RMT](#)) είναι η αυστραλιανή επαγγελματική ιδιότητα που αποδεικνύει ότι το άτομο έχει ολοκληρώσει επιτυχώς ένα πιστοποιημένο πρόγραμμα σπουδών στη μουσικοθεραπεία σε αυστραλιανό τριτοβάθμιο ίδρυμα ή αντίστοιχο στο εξωτερικό και συνεχίζει να διατηρεί τις δεξιότητές του μέσω εγκεκριμένης επαγγελματικής εξέλιξης. Αυτή η εγκεκριμένη επαγγελματική ανάπτυξη είναι ένα χαρτοφυλάκιο δραστηριοτήτων που περιλαμβάνει ομιλίες σε συνέδρια, δημοσίευση κεφαλαίων βιβλίων και άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά, παρακολούθηση εργαστηρίων και συνεδρίων και επαγγελματική επίβλεψη άλλων εκπαιδευτών ή ειδικευμένων μουσικοθεραπευτών.

Η ένωση έχει θέσει [πρότυπα ικανότητας](#) που πρέπει να πληρούν όλοι οι υποψήφιοι για εγγραφή ως μουσικοθεραπευτές. Καλύπτουν πέντε περιοχές δεξιοτήτων:

- μουσικές δεξιότητες,
- ψυχοκοινωνικές γνώσεις,
- κλινικές γνώσεις,
- γνώσεις μουσικοθεραπείας και
- μουσικοθεραπευτικές δεξιότητες.

Παράρτημα Β

Ερώτημα προς το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ECPRD) για τη νομοθετική κατοχύρωση του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή

Εισαγωγή

Στα πλαίσια συζήτησης πρότασης νόμου για τη νομοθετική κατοχύρωση του επαγγέλματος του μουσικοθεραπευτή, μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας ζητούν να ενημερωθούν για τη σχετική με το θέμα νομοθεσία σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σερβία και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Ερώτηση:

1. Υπάρχει στη χώρα σας νομοθεσία που κατοχυρώνει το επάγγελμα του μουσικοθεραπευτή;
2. Αν ναι, ποιες είναι οι βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας [διαδικασία εγγραφής, αρμόδιος φορέας, προϋποθέσεις εγγραφής (προσόντα, εμπειρία, συστάσεις), προϋποθέσεις ανανέωσης άδειας ασκήσεως επαγγέλματος κ.λπ.];